

Блумгардт Софі*здобувач третього рівня вищої освіти,**Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка**Науковий керівник: Задорожна І. П., доктор педагогічних наук,**професор кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови*

ЦІЛІ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ

Науковці виділяють різні цілі навчання в ЗВО. Найчастіше виокремлюють практичну, професійну, освітню, розвивальну, емоційно-розвивальну, виховну, лінгвосоціокультурну, практично-професійну цілі [1; 5; 6 та ін.].

Екстраполюючи погляди О. Синекон [5, с. 203] на наше дослідження, вважаємо, що при формуванні професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні професійна мета певною мірою інтегрована у практичну. Таким чином, виокремлюємо практично-професійну, розвивальну, освітню і виховну цілі.

Практично-професійна ціль передбачає оволодіння майбутніми вчителями професійно орієнтованою німецькомовною компетентністю в аудіюванні та читанні в зоні актуального та найближчого розвитку [5, с. 203].

На основі визначень, поданих у науковій літературі [5; 6 та ін.], професійно орієнтовану німецькомовну компетентність в читанні трактуємо як здатність, спираючись на набуті знання, навички та вміння розуміти, відбирати, узагальнювати, аналізувати, інтерпретувати основну і детальну інформацію професійних текстів різних жанрів і ефективно використовувати її в професійній діяльності [3, с. 23].

За аналогією з попереднім визначенням професійно орієнтовану німецькомовну компетентність в аудіюванні трактуємо як здатність на основі набутих знань, навичок та вмінь розуміти, узагальнювати, аналізувати, інтерпретувати основну і детальну інформацію професійних аудіо- та відеотекстів різних жанрів і ефективно використовувати її в професійній діяльності [3, с. 23].

Услід за науковцями, здатність розглядаємо як інтегративне утворення, що охоплює знання, навички, вміння та здібності, які забезпечують успішне виконання професійних завдань і досягнення цілей спілкування [1, с. 67]. У контексті нашого дослідження доцільно розглядати здібності до сприймання та інтерпретації іншомовної інформації. Вони формуються та розвиваються у процесі оволодіння мовленнєвими навичками й уміннями. До рецептивно-комунікативних здібностей відносимо здатність прогнозувати зміст повідомлення, виокремлювати основну та другорядну інформацію, встановлювати логічні зв'язки між його компонентами, інтерпретувати та критично оцінювати отриману інформацію, застосовувати стратегії аудіювання й читання відповідно до комунікативної мети, здійснювати самоконтроль

розуміння, а також використовувати результати сприйняття інформації для розв'язання професійно орієнтованих завдань. Такі здібності розвиваються у взаємозв'язку з мовленнєвими навичками та вміннями, а також із когнітивними процесами пам'яті, уваги, мислення й механізмами смислової обробки інформації [1, с. 67].

Зазначені здібності тісно пов'язані не лише з розвитком мовленнєвих навичок і вмінь, а й із функціонуванням психічних процесів і механізмів, зокрема пам'яті, мислення, уваги, мовленнєвого слуху, механізму ймовірного прогнозування тощо. Вони розвиваються у взаємодії з цими процесами та позитивно впливають на подальше вдосконалення мовленнєвих навичок, умінь і когнітивних механізмів, що забезпечують ефективну комунікативну діяльність [1, с. 68; 2, с. 177; 4, с. 275].

Студенти повинні оволодіти знаннями професійного контексту майбутньої педагогічної діяльності, типових ситуацій професійної комунікації, особливостей педагогічного дискурсу, жанрових і структурних характеристик професійно орієнтованих текстів та аудіовізуальних матеріалів, а також стратегій аудіювання і читання. Важливими є знання про мовні та позамовні засоби організації усного й письмового професійного повідомлення, способи вираження авторської позиції, структуру аргументації, засоби логічного зв'язку та маркери ключової інформації. Крім того, студенти мають володіти знаннями про сучасні педагогічні підходи та професійну термінологію, що використовується в іншомовному, зокрема, німецькомовному освітньому просторі [2, с. 177].

Професійна спрямованість навчання реалізується через добір автентичних німецькомовних текстових, аудіальних та аудіовізуальних матеріалів педагогічної тематики, залучення студентів до роботи з джерелами професійної інформації та виконання завдань, що моделюють типові ситуації майбутньої професійної діяльності. Це передбачає аналіз професійних проблем, пошук і критичне оцінювання інформації та використання отриманих відомостей для розв'язання професійно орієнтованих завдань.

Виховна ціль полягає в усвідомленні значущості професійно орієнтованого аудіювання та читання для майбутньої педагогічної діяльності; розвитку готовності до безперервного вдосконалення іншомовних знань, навичок і вмінь; формуванні критичного ставлення до інформації та вмінь здійснювати її оцінювання; вихованні академічної доброчесності, інформаційної культури та інформаційної етики. Важливими результатами є також розвиток відповідальності, самостійності, наполегливості, толерантності, відкритості до міжкультурної взаємодії та готовності до професійного саморозвитку.

Освітня ціль полягає в оволодінні студентами знаннями про особливості професійно орієнтованого педагогічного дискурсу, закономірності сприйняття та розуміння іншомовної інформації, стратегії аудіювання й читання. Реалізація цієї цілі сприяє розширенню лінгвістичного, педагогічного та соціокультурного кругозору студентів через залучення до роботи з автентичними

німецькомовними текстовими, аудіальними та аудіовізуальними матеріалами професійного спрямування.

Розвивальна ціль передбачає розвиток здібностей до сприйняття, аналізу, інтерпретації та критичного оцінювання професійно значущої інформації, представленої в німецькомовних текстах та аудіовізуальних матеріалах; формування мотивації до вивчення німецької мови та використання її у майбутній професійній діяльності; розвиток навчальної автономії, здатності до саморегуляції та рефлексії власної навчальної діяльності. Крім того, реалізація цієї цілі спрямована на розвиток когнітивних процесів (уваги, пам'яті, мислення), критичного мислення, інформаційно-аналітичних умінь.

Таким чином, ми окреслили цілі формування в майбутніх учителів професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баб'юк О. В. Формування професійно орієнтованої англomовної компетентності в монологічному мовленні майбутніх фахівців сфери туризму: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2019. 274 с.
2. Баб'юк О. В. Цілі та зміст формування професійно орієнтованої англomовної компетентності в монологічному мовленні майбутніх фахівців сфери туризму. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. Тернопіль, 2017. № 4. С. 175-184.
3. Задорожна І., Блумгардт С. Система вправ для формування професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні в майбутніх учителів. Іноземні мови. 2025. № 3. С. 21-29. <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2025.3.352545>

Вигура Анна

здобувач другого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: Бабій Л. Б., кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В умовах глобалізації та стрімкого розвитку інформаційних технологій одним із пріоритетних завдань мовної освіти є забезпечення якісного та ефективного формування іншомовних компетентностей. Особливої актуальності набуває проблема індивідуалізації навчання, яка передбачає врахування індивідуальних особливостей учнів – рівня мовної підготовки, стилю навчання, темпу засвоєння матеріалу та пізнавальних інтересів.